

Тема 1.1 (Лекція): Статути Збройних сил України. Військовослужбовці та стосунки між ними. Військова дисципліна. Поняття про військові статути

Час: 2 години

НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНА МЕТА:

1. Ознайомити з вимогами військових статутів ЗСУ, історією їх створення
2. Ознайомити з життєдіяльністю військової частини, її повсякденним порядком.
3. Вивчити правила військової ввічливості та порядок дотримання статутних взаємовідносин.
4. Виховувати дисциплінованість та повагу до ЗСУ

Навчальні питання:

1. Історія створення військових статутів ЗСУ.
2. Військові статути Збройних сил України.
3. Військовослужбовці та взаємовідносини між ними.

Місце: клас

Матеріальне забезпечення: плакати зі статутів ЗСУ.

Керівництва: Загальновійськові статути ЗСУ, статут внутрішньої служби.

Хід заняття:

I. Вступна частина.

- а) Привітання та доповідь викладачу
- б) Перевірка готовності до заняття.

II. Основна частина.

Організація заняття

- а) Оголошення теми та навчально-виховної мети заняття.

Статути Збройних Сил України їх структура, роль та призначення в системі бойової підготовки військ

Захист Вітчизни відноситься до найважливіших функцій Держави є справою всього народу. З метою захисту мирної праці українського народу суверенітету і територіальної цілісності держави створені Збройні Сили України та встановлена загальна військова повинність.

Відомо що без надійного добре навченого командного складу неможливо створити могутню регулярну армію та керувати нею у сучасній війні.

В армії нового типу одним з фундаментальних принципів її будівництва і зміцнення є єдиноначальність.

На військовій службі неможливо поступати, як кому хочеться, бо у такому разі управляти діями підрозділу командир не зможе. Вони будуть хаотичними, нераціональними, і підрозділ уподобиться руці з розтотопиреними пальцями, а не кулаку, яким йому потрібно бути.

Військові статути створювалися століттями і написані кров'ю. Молоді воїни не раз почують таку фразу від навчених багатьма роками військової

служби командіров. І це не гучні слова, а правда. Історія перших руських військових статутів починається у далекому минулому. Так званий «Статут про сторожову і станичну службу» був затверджений більше 400 років тому - в 1571 р. «Статут ратних, гарматних і других видів, таких, що стосуються до військової науки» відноситься на початок XVII століття (1607 р.). В середині XVII століття (1647 р.) з'являється «Учення и хитрость ратного строения пихотних людей»..

Прийнято вважати, що особливу роль в розвитку російської армії зіграв «Статут військовий» розроблений під керівництвом Петра I в 1716 р. В ньому були зібрані воєдино всі раніше віддані приватні розпорядження і вказівки по організації і несенню воєнної служби, веденню бойових дій і використанню військами різних тактичних прийомів при виконанні різноманітних завдань, військовому вихованню і організації армії. Статут був єдиним і охоплював всі сторони життя військ. Про значення цього статуту говорить те, що його основними положеннями – «артикулами» - в російській армії керувалися на протязі всього XVIII ст, а багато з них дещо змінені, але існують і до цього дня.

Звернемося до деяких «власноручним для військової битви правилам Петра Першого Великого, російського самодержця», що увійшов до Статуту військового у 1716 р. Як тут не скажеш, що вони написані кров'ю? «... Ежели от неприятельских пушек великий урон есть, то надлежит прямо поспешно на оные идти;... ибо чем ближе к пушкам, тем меньше вреда и опасности от них. Ежели неприятель оставит пушки, то надобно ими овладеть, не теряя ни мгновения ока, и ежели их против неприятеля употребить не можно, то надобно оные заколотить и сделать к употреблению негодными».

Надалі статuti не раз піддавалися доповненням і змінам, окремі створювалися знову відповідно до зміни характеру бою, оснащення військ, розвитку військової думки. По суті, останнім статутом старої російської армії був «Статут польової служби», виданий в 1912 році і перевиданий в 1916 році з деякими змінами, продиктованими досвідом минулого періоду першої світової війни. У статутах подальших років було використано багато що з того позитивного, що знаходилося в статутах старої армії і військово-морського флоту.

В ході Великої війни Вітчизняної і в післявоєнні роки статuti допрацьовувалися з урахуванням бойового досвіду, накопиченого військами на полях битв, розвитку всіх видів бойової техніки і зброї. Останні десятиліття нашого століття відмічені цілим рядом локальних воєн, де застосовувалась зброя, що знаходиться на озброєнні армій різних держав. Сьогодні накопичений новий досвід його використання. Він враховується і українськими військовими.. Сталися величезні зміни в світі і в країні, що також істотно впливає на організацію життя і бойове навчання військ. А все це разом взяте не могло бути не відбите в сучасних військових статутах.

Збройні Сили України - військове формування, на яке відповідно до Конституції України покладаються оборона України, захист її суверенітету, територіальної цілісності та недоторканності.

Захист Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України, шанування її державних символів є почесним обов'язком громадян України.

Військова служба у Збройних Силах України та інших військових формуваннях, утворених відповідно до законів України, є державною службою особливого характеру, яка полягає в професійній діяльності придатних до неї за станом здоров'я і віком громадян України, пов'язаній із захистом Вітчизни.

Порядок проходження громадянами України військової служби, їх права та обов'язки визначаються законами України, положеннями про проходження військової служби відповідними категоріями військовослужбовців, які затверджуються Президентом України, та іншими нормативно-правовими актами.

Повсякденне життя і службова діяльність військовослужбовців регулюються Конституцією України, законами України, Статутами та іншими нормативно-правовими актами.

Статуту ЗСУ - це зведення законів і правил, що регламентують життя, побут, повсякденну діяльність та основи бойового навчання військовослужбовців і військ.

У статутах ЗСУ викладені основні положення з питань облаштування частин Збройних Сил. В них дані вказівки по організації повсякденного життя, побуту і діяльності військ, підтримці в них міцної військової дисципліни, постійної бойової готовності, викладені права, обов'язки і порядок взаємовідносин воєннослужбовців правила їх поведінки в учере і бою, при знаходженні у відпустці і відрядженні. Статуту складають основу навчання і виховання військ. Вони служать джерелом основних військових знань для особового складу Збройних Сил України

Статуту Збройних Сил України Затверджені Законами України від 24 березня 1999 року № 548 -XIV, № 551 - XIV; № 550 - XIV; № 549 - XIV.

Статут внутрішньої служби визначає загальні права та обов'язки військовослужбовців Збройних Сил України і їх взаємовідносини, обов'язки основних посадових осіб полку і його підрозділів, правила внутрішнього порядку у військовій частині та її підрозділах.

Статутом керуються всі військові частини, кораблі, управління, штаби, організації, установи і військові навчальні заклади Збройних Сил України (далі - військові частини).

Обов'язки посадових осіб, не зазначені в цьому Статуті, визначаються відповідними порадиниками та положеннями.

Дія Статуту внутрішньої служби Збройних Сил України поширюється на Державну прикордонну службу України, Службу безпеки України, внутрішні війська Міністерства внутрішніх справ України, війська Цивільної оборони України та на інші військові формування, створені відповідно до законів України.

Статут внутрішньої служби включає 12 розділів:

1. Обов'язки, права та відповідальність військовослужбовців.
2. Загальні обов'язки командирів (начальників).
3. Обов'язки посадових осіб, рядових і матросів. Командир полку.
4. Розміщення військовослужбовців.
5. Розподіл часу і повсякденний порядок.
6. Збереження і зміцнення здоров'я військовослужбовців.
7. Добовий наряд.
8. Підйом за бойовою тривою і збір.
9. Бойове чергування.
10. Внутрішня служба в парках.
11. Особливості внутрішньої служби під час розташування військ на полігонах(у таборах).
12. Особливості внутрішньої служби під час перевезення військ

Дисциплінарний Статут визначає сутність військової дисципліни, обов'язки військовослужбовців щодо її додержання, види заохочень та дисциплінарних стягнень, права командирів щодо їх застосування, а також порядок подання і розгляду заяв, пропозицій та скарг.

Усі військовослужбовці Збройних Сил України незалежно від своїх військових звань, службового становища та заслуг повинні неухильно керуватися вимогами цього Статуту.

Положення Статуту поширюються на громадян, звільнених з військової служби у відставку або у запас з правом носіння військової форми одягу, під час носіння ними військової форми одягу.

Дія Дисциплінарного статуту Збройних Сил України поширюється на Державну прикордонну службу України, Службу безпеки України, внутрішні війська Міністерства внутрішніх справ України, війська Цивільної оборони України та інші військові формування, створені відповідно до законів України
У дисциплінарному статуті існує 5 розділів:

1. Загальні положення.
2. Заохочення.
3. Стягнення за порушення військової дисципліни.
4. Облік заохочень та дисциплінарних стягнень.
5. Про пропозиції, заяви та скарги.

Статут гарнізонної та вартової служби визначає організацію і порядок несення гар-нізонної та вартової служб, права і обов'язки посадових осіб гарнізону та військовослужбовців, які залучаються для несення цих служб.

Статут обов'язковий для всіх військових частин, штабів, організацій, установ і військово-навчальних закладів Збройних Сил України.

Дія Статуту гарнізонної та вартової служб Збройних Сил України поширюється на Державну прикордонну службу України, Службу безпеки України, внутрішні війська Міністерства внутрішніх справ України, війська

Цивільної оборони України та на інші військові формування, створені відповідно до законів України

У статуті гарнізонної та вартової служб існує 9 розділів:

1. Посадові особи гарнізону та їх обов'язки.
2. Чергування в гарнізоні.
3. Гарнізонні заходи з участю військ.
4. Загальні положення вартової служби.
5. Наряд і підготовка варт.
6. Несення вартової служби.
7. Права та обов'язки осіб варті.
8. Використання для охорони об'єктів технічних засобів охорони.
9. Особливості організації і несення вартової служби в окремо розташованих підрозділах та під час перевезення військ і вантажів.

Стройовий статут Збройних Сил України.

Цей Статут визначає стройові прийоми і рухи без зброї та із зброєю; строї підрозділів та військових частин у пішому порядку і на машинах; порядок виконання військового вітання, проведення стройового огляду; місце Бойового Прапора військової частини у строю, порядок його внесення і винесення; обов'язки військовослужбовців перед шиккуванням і в строю та вимоги до їх стройового навчання

У стройовому статуті існує 8 розділів:

1. Загальні положення.
2. Стройові прийоми і рух без зброї та зі зброєю.
3. Виконання військового вітання, вихід із строю, повернення у стрій та підхід до начальника.
4. Строї відділення, взводу, роти, батальйону та полку в пішому порядку.
5. Строї взводу, роти, батальйону та полку на машинах.
6. Стройовий огляд роти, батальйону та полку.
7. Положення Бойового Прапора військової частини у строю, його винесення та віднесення.
8. Дії військовослужбовців, підрозділів і військових частин, які беруть участь у парадах і почесних вартах.

Статут обов'язковий для всіх військових частин, управлінь, штабів, організацій, установ і військових навчальних закладів.

Екіпажі кораблів та інші підрозділи Військово-Морських Сил керуються цим Статутом, якщо інше не визначено корабельним Статутом Військово-Морських Сил України.

Дія Стройового статуту Збройних Сил України поширюється на Державну прикордонну службу України, Службу безпеки України, внутрішні війська Міністерства внутрішніх справ України, війська Цивільної оборони України та на інші військові формування, створені відповідно до закону

Військовослужбовці та взаємовідносини між ними

Загальні обов'язки військовослужбовців та взаємовідносини між ними

Починаючи відпрацювання першого питання викладач роз'яснює значення загальних обов'язків військовослужбовця. Потім потрібно довести статті статуту внутрішньої служби №№ 9-13, 16, 20.

Ст. № 9: Військовослужбовці Збройних Сил України, якими можуть бути лише громадяни України, мають права й свободи громадян України з урахуванням особливостей, що визначаються Конституцією України, законами України з військових питань, військовими статутами Збройних Сил України та іншими нормативно-правовими актами.

На військовослужбовців покладаються обов'язки, що визначаються військовими статутами Збройних Сил України.

Ст. № 10: Кожний військовослужбовець має військове звання відповідно до Закону України «Про загальний військовий обов'язок і військову службу».

Ст. № 11: Необхідність виконання завдань оборони України, захисту її суверенітету, територіальної цілісності та недоторканості, а також завдань міжнародних зобов'язань покладає на військовослужбовців такі обов'язки:

- свято і непорушно додержуватися Конституції України та законів України, Військової присяги, віддано служити Українському народові, сумлінно і чесно виконувати військовий обов'язок;

- бути хоробрим, ініціативним і дисциплінованим;

- беззастережно виконувати накази командирів (начальників) і захищати їх у бою, як святиню оберігати Бойовий Прапор своєї частини;

- постійно підвищувати рівень військових професійних знань, вдосконалювати свою виучку і майстерність, знати та виконувати свої обов'язки і додержуватися вимог статутів Збройних Сил України;

- знати й утримувати в готовності до застосування закріплене озброєння, бойову та іншу техніку, берегти державне майно;

- дорожити бойовою славою Збройних Сил України та своєї військової частини, честю і гідністю військовослужбовця Збройних Сил України;

Поважати бойові та військові традиції, допомагати іншим військовослужбовцям, що перебувають у небезпеці, стримувати їх від вчинення протиправних дій, поважати честь і гідність кожної людини;

- бути пильним, суворо зберігати державну та військову таємницю;

- вести бойові дії ініціативно, наполегливо, до повного виконання поставленого завдання;

- виявляти повагу до командирів (начальників) і старших за військовим званням, сприяти їм у підтриманні порядку і дисципліни;

- додержуватися правил військового вітання, ввічливості й поведінки військовослужбовців, завжди бути одягненим за формою, чисто й охайно.

Ст. № 12. Про все, що сталося з військовослужбовцем і стосується виконання ним службових обов'язків, та про зроблені йому зауваження

військовослужбовець зобов'язаний доповідати своєму безпосередньому начальникові.

Ст. № 13. Військовослужбовець зобов'язаний дотримуватися вимог безпеки, вживати заходів щодо запобігання захворюванню, травматизму, повсякденно підвищувати фізичну загартованість і тренуваність, утримуватися від шкідливих для здоров'я звичок.

Ст. № 16. Кожний військовослужбовець зобов'язаний виконувати службові обов'язки, що визначають обсяг виконання завдань, доручених йому за посадою. Ці обов'язки визначаються статутами Збройних Сил України, а також відповідними посібниками, порадами, положеннями, інструкціями.

III. Заключна частина -5 хвилин

1. Нагадати тему заняття і довести, як досягнута його мета.
2. Відзначити кращих, звернути увагу на загальні недоліки.
3. З'ясувати рівень засвоєння навчального матеріалу.
4. Дати відповіді на питання слухачів.
5. Дати завдання на самопідготовку.
6. Вказати час та місце проведення наступного заняття.